

Куценко Владислав Олександрович
аспірант кафедри економіки та підприємництва імені Т.Г. Беня,
Український державний університет науки і технологій

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-566-5-9>

ПОРІВНЯННЯ РЕКОМЕНДОВАНИХ ФІНАНСОВИХ ІНДИКАТОРІВ У ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Енергетична галузь є стратегічно важливою складовою економіки України, від ефективної діяльності якої залежить енергетична безпека, стабільність національної економіки та конкурентоспроможність держави. В умовах євроінтеграції постає потреба у порівнянні фінансових індикаторів українських енергетичних підприємств з показниками країн Європейського Союзу [1; 2], що дає змогу визначити рівень ефективності використання фінансових ресурсів, ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості галузі.

Фінансові індикатори енергетичних підприємств відображають основні аспекти їх господарської діяльності. До ключових показників належать коефіцієнти ліквідності, автономії, фінансової стійкості, оборотності активів, покриття боргу, рентабельності активів і власного капіталу, а також коефіцієнт маневреності капіталу [3]. Аналіз цих параметрів дозволяє встановити, наскільки ефективно енергетичні компанії управляють своїми ресурсами, забезпечують стабільність грошових потоків і здатність до розвитку в умовах динамічного ринкового середовища.

Порівняння рекомендованих фінансових індикаторів з європейськими стандартами свідчить, що вітчизняні підприємства демонструють нижчі значення більшості фінансових коефіцієнтів [2; 4]. Так, рівень поточної ліквідності українських енергетичних компаній зазвичай становить близько 1,3, тоді як у країнах ЄС цей показник коливається в межах 1,8–2,0, що свідчить про більший запас фінансової стійкості європейських компаній [5]. Коефіцієнт автономії в Україні переважно перебуває на рівні 0,4–0,6,

тоді як у ЄС – 0,5–0,65, тобто європейські компанії мають більш збалансовану структуру капіталу та меншу залежність від зовнішнього фінансування [1; 2].

Коефіцієнт фінансової стійкості в українській енергетиці становить близько 0,7–0,8 проти 0,85–0,9 у країнах ЄС [4]. Це вказує на нижчий рівень забезпеченості власними джерелами фінансування. Коефіцієнт маневреності власного капіталу, який відображає частку власних оборотних коштів у структурі капіталу, у більшості українських компаній не перевищує 0,25, тоді як у європейських сягає 0,35–0,4, що свідчить про більшу гнучкість та ефективніше управління активами [5].

За коефіцієнтом оборотності активів спостерігається аналогічна тенденція: українські енергетичні підприємства мають середнє значення 0,6–0,8, у той час як європейські – 1,0–1,2, що означає вищу ефективність використання активів для формування доходу [1; 3]. Коефіцієнт покриття боргу, який відображає здатність підприємства обслуговувати зобов'язання за рахунок прибутку, в Україні становить у середньому 1,4–1,6, тоді як у ЄС перевищує 2,0–2,5 [2; 6].

Щодо рентабельності, то середня рентабельність активів (ROA) українських енергетичних компаній становить 2–4%, тоді як у країнах ЄС – 5–8%. Рентабельність власного капіталу (ROE) відповідно – 5–7% в Україні та 10–15% у ЄС [1; 4]. Такі відмінності зумовлені низькою ефективністю управління витратами, високим рівнем амортизації обладнання, недостатнім оновленням основних засобів і обмеженим доступом до інвестиційних ресурсів [3; 6].

Попри це, останніми роками в Україні спостерігається тенденція до поступового покращення фінансових показників унаслідок реалізації реформ енергетичного ринку, зростання уваги до корпоративного управління та підвищення прозорості фінансової звітності [4; 5]. Важливу роль відіграють міжнародні фінансові організації, які підтримують проекти модернізації електромереж, розвиток відновлюваної енергетики та впровадження принципів ESG-управління [6].

Для подальшого наближення фінансових індикаторів українських енергетичних підприємств до європейських необхідно:

гармонізувати систему фінансової звітності відповідно до стандартів ЄС; запровадити єдині галузеві нормативи ефективності; стимулювати розвиток корпоративної соціальної відповідальності; створити сприятливі умови для залучення приватних і міжнародних інвестицій [2; 6]. Особливої уваги потребує вдосконалення системи державного регулювання тарифів і впровадження механізмів «зеленого» фінансування, які дозволяють підвищити рентабельність екологічно сталих проєктів [1; 5].

Таким чином, порівняльний аналіз засвідчує, що енергетична галузь України перебуває на етапі фінансової адаптації до європейських стандартів. Подальше удосконалення системи управління, модернізація основних засобів і впровадження прозорих фінансових практик сприятимуть зміцненню фінансової стійкості, підвищенню ефективності використання активів та інтеграції української енергетики у єдиний європейський енергетичний простір.

Список використаної літератури:

1. European Energy Efficiency Report 2023. ENTSO-E. Brussels: ENTSO-E, 2023. URL: <https://www.entsoe.eu/publications>.
2. Eurostat. Energy sector financial indicators 2023. Luxembourg: Eurostat, 2024. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.
3. Міністерство енергетики України. Звіт про фінансовий стан енергетичних підприємств, 2023. Київ: Міненерго України. URL: <https://www.mev.gov.ua>.
4. Державна служба статистики України. Економічні показники енергетичного сектору, 2024. Київ: Держстат України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
5. National Grid. Sustainability and Financial Stability Report, London: National Grid, 2023. URL: <https://www.nationalgrid.com>.
6. OECD. Energy Market and Financial Resilience Review, Paris: OECD Publishing, 2024. URL: <https://www.oecd.org>.